

Transcripció del Dietari de la Vila de Canet (1926-1928)

FRANCESC XAVIER SERRA BARRECHEGUREN

libre segon

Escrit per Francesc X. Serra i Barreche-guren, fill del cronista del llibre primer d'aquest dietari i com ell, natural i nét de la vila.

Prefaci del llibre segon

Ja n'hi ha prou. Diu la darrera plana del llibre anterior, plana qui el cronista tenia escrita d'anterior feia uns dos anys, però que escau meravellosament a la manera que ell acabà la tasca que portat de l'amor a les coses de Canet s'havia imposat, perquè el dia 1 de maig dia que feu la darrera cronica, al matí havia anat a contemplar el temporal i a veure les maleses que la mar havia fet, tal com descriu i a la tarda les escrivia en borrador quan li vingué un gran fred i tremolor que el feren entrar al menjador a on érem els altres de la família i ens digué que estava malament i tenia d'anar-se'n al llit. Es pot ben dir a més que acabà el seu Dietari de la Vila per la veu de Déu que el cridava amb aquella malaltia, que des del primer moment que tenia d'acabar, després de quatre mesos, amb la seva mort.

Encara es llevà tres dies i féu la visita als seus malalts. Però feia fins llàstima a la gent que el veia i era més mort que viu.

Solament ho feia per la terrible força de voluntat que el caracteritzava en les coses que posava

interès i aquest cop tenia gran empeny en anar a la reunió del Sindicat de Metges de Catalunya, del qual sindicat era el delegat en el districte d'Arenys, i la reunió dita tenia d'ésser el dia 4 de maig a Barcelona i al vespre.

Malgrat el greu estat que ja devia tenir, complí el seu voler i féu cita a Ciutat. L'endemà però, després de patir molt, segons ell digué, retornà i definitivament es ficà al llit recollit ja a la gran malura.

Durant la malaltia, que ja hem dit fou llarga, moltes vegades m'encarregà que continués el Dietari i ho feu amb insistència. Jo li prometí que el continuaria. Així és que si no hagués tingut intenció, com jo tenia de fer-ho, abans d'aquests encàrrec, perquè també sóc un enamorat de la meva vila, reconet predilecte de la meva estimadíssima Pàtria Catalana, les comandes del meu pare moridor haurien estat prou i molt perquè jo comencés per una part de la crònica de Canet.

Déu faci que tingui encant que jo em proposo ésser clar, vers just íntegre i franc en la narració i judicis o comentaris que escrigui. Sigui sempre tot per glòria de Déu i ensenyament de les generacions que vagin venint, car les coses pretèrites no són pas solament una bella curiositat, sinó un allixonament car els fets en l'humanitat es repeteixen constantment.

Començo la tasca a la Vila el dia 22 de novembre de 1926 festa de la Verge i màrtir Santa Cecília.(1)

19 de maig de 1926 Combregar

La malaltia que des del dia primer d'aquest mes pateix el Doctor Marià Serra i Font, autor del primer llibre d'aquest Dietari i pare de l'actual cronista i que, des de la primera fou qualificada de greu, ja que fou diagnosticada de neumonia doble, no ha cedit ni segueix el curs regular en els casos típics, tant que ha tingut tots els símptomes. Fins aquest dia el cor funcionà normalment però llavors dóna senyals de cansament. Els que voltan el malalt li parlen de la conveniència espiritual de rebre els sants sagraments i ell després d'assegurar-se que no es tracta d'una alarma, demana el seu confès. A quarts de nou del vespre (hora d'estiu) rep Nostre Amo emocionat, però seré.

30 de maig 1926 Vinguda del bisbe de Girona

En la veïna vila d'Arenys de Mar hi celebren un acte polític els amics del govern actual i com entra els personatges de la situació que hi concórren hi ha el cap del govern general Primo de Rivera, el nostre Sr. Bisbe va a dir-li la missa que ha d'oír a quarts d'una els de la colla que celebren l'acte.

Així el Prelat complirà el deure de cortesia de saludar el president del Consell de Ministres ja que ha vingut a la Diocesi Gironina.

(1) En realitat, havia començat ja el dietari des del maig de 1926, tal i com es pot veure a les anotacions.

Quan el Sr. Bisbe ha complert el seu proposit ve cap a Canet per a visitar el Santuari de la Misericòrida amb caràcter purament particular fins es porta quelcom per a menjar fred en el parc del Santuari.

Les intencions del bisbe s'ha sabut i com és natural el clero i força gent fan cap al Santuari i quan arriba el visitant il·lustre ja és il·luminat el temple i es canta la Salve. El clavari del Santuari Joan Carbonell convida el prelat a dinar a casa seva i aquest accepta. La visita té més interès perquè el bisbe fa poc temps que ho és i encara mai havia vingut a la vila. El prelat es diu Josep Vila i Martínez, és valencià i parla el català en la forma dialectal d'aquella terra si bé sembla que té més facilitat pel castellà.

25 de juny 1926
Viatge a París

Mossèn Joan Tarré i Sans fill de Canet, home d'energies extraordinàries que estudià a l'Escola de Chartres de París i tornà d'aquella capital molt sovint perquè sempre es recorda que és canetenc, ha organitzat dins el Patronat de Cultura d'aquesta vila una anada col·lectiva a París aprofitant l'avinentosa de que la setmana de Sant Pere quasi no es treballarà gens a la vila perquè la festa major agafa el dimarts, dimecres i dijous. Els inscrits són més de 80 en la major part obrers, car l'inscripció és lliure i a molt bon preu ja que tot inclòs no puja més de 200 pessetes i el projectat viatge durarà vuit dies per Lió on pararan algunes hores abans de París. Visitaran Reims, Sant Denis i Versailles, retornaran per Toulouse i faran una parada a Girona.

Els viatgers marxen en el tren de les set del vespre i l'estació és animadíssima perquè, a més dels que se'n van, fan una munió de gent qui va a despedir-los. Una de les coses que frapa és veure totes les dones i noies obreres portant capell, cosa desusada en les classes, dites populars.

4 de juliol 1926
Tornada

És diumenge i el carrer gran va ple de gent que es passeja car són les nou del vespre. Però aviat tothom deixa el passeig i fa cap a l'estació on també hi van molts dels que eren a llurs cases. Sembla que hi hagi un esdeveniment i, en efecte, per la vila ho és. Tornen els que fa vuit dies anaren a París. Hom sap que tot ha anat bé perquè molts han rebut notícies que corren i encara moltes vegades ha arribat notícies col·lectives per telègraf donant detalls del viatge i com aquestes noves han estat anunciades en un aparador, ha fet creixer l'interès. El tren arriba a l'hora que és la d'un quart de deu i minuts i l'entusiasme gran, tot són felicitacions, preguntes, exclamacions i els que arriben no poden donar l'abast als que els pregunten ni als que volen dir. Estan del tot satisfets i vénen carregats de coses que han comprat i encara duen una ampolla de xampany que els organitzadors han fet entrar en el presupost del viatge.

Diuen que no els reca haver perdut la festa major que, per altra part, no ha tingut res de notable.

Agost 1926
Pregària per als catòlics de Mèxic

El primer diumenge d'agost l'Arxiconfrare de la Guàrdia d'Honor del Sagrat Cor, erigida en aquesta parròquia, celebra la seva festa principal amb comunió, ofici solemne amb exposició del Santíssim i a la tarda funció religiosa i sermó. Aquest any, a unes de les funcions dites, hi hagué processó amb el Santíssim per dintre el temple i es cantaren les lletanies dels sants. Sigué això per a pregar pels catòlics mexicans que temps ha pateixen gran persecució de part de llur govern.

14 d'agost 1926
Extremunció

El cronista del primer llibre d'aquest Dietari notà una lleugera millora en

la seva malaltia, l'endemà mateix d'haver rebut el Sant Viàtic el dia 19 de maig, millora que s'havia accentuat molt poc a poc i si be mai arribà a ésser franca, feu però concebre esperances al malalt i als que el voltaren. Fins arribà a llevar-se i encara que sens vestir-se de carrer, donava alguns passos pel pis. Als pocs dies d'això i cap al 8 de juliol, notà que el ventre se li embotia, ço que anava creixent fins que li hagueren de practicar la (blanc), amb la qual operació li tragueren unes 8 litres de líquid.

Era el dia 31 de juliol. Des d'aquell dia els metge el desauciaren en absolut senyalant quasi el temps que li quedava de vida. Podia viure unes cinc o sis setmanes.

En la data que porta aquesta crònica vigília de la Mare de Déu d'agost al matí rebé el Santíssim Sagrament per devoció i per la tarda empitjorà notablement ens parla com qui sap que no tardarà a morir i estigué acolpit.

Quan vingué el metge al capvespre ens digué que la mort ja podia venir en qualsevol moment, que si volièrem extremunciar-lo era l'hora. Vingé el capellà. Llavors per una va i ve dels que sofreix sovint l'home, no volia que li administressin aquell sagrament pensant que ens haviem alertat només pel que ell mateix havia dit. El que escriu aquests retalles li hagué de dir amb prudència però clarament que es feina no per forsa a la mar sinó per consell del metge. Al arribar la nit reaccionà però ja no el deixàrem ni un moment, car sempre hi havia perill.

29 d'agos 1926
Romiatge Franciscà

El diumenge dia 29 d'agost vingué un romiatge de terciaris Franciscans al santuari de la Misericòrdia. No fou un romiatge molt nombrós comparat amb els que havien vingut anys enrera i per tant no tingué molt ressò. Com a record deixà un relleu, imitació antic, que representa la mort del Seràfic Patriarca i sigué posat a la paret interior del santuari de la dreta, mirant l'altar.

**3 de setembre 1926
Mort del Dr. M. Serra**

No per ésser previst deixa d'ésser punyent el final de la malaltia del Dr. Marià Serra, autor del primer llibre d'aquest Dietari i pare meu. Lloat sia Déu que sap com queia i perquè disposa les coses.

Com està dit en una de les cròniques anteriors, des del 14 d'agost el perill de la mort era cert indefugible i proper. Els que érem quasi sempre al costat del llit del pacient notavem, de dia en dia, com perdia les forces i jo que vaig vetllar-lo la darrera nit del a seva vida vaig notar més que mai aquest aperdua.

Sempre però teníem l'esperança d'un altre dia, de manera que encara ens sorprengué.

Era el divendres dia 3 de setembre cap a les sis del matí quan vaig deixar-lo perquè la mare vingués a rellevar-me. No pensava però que ja no el sentiria més parlar. Més de les deu eren quan em vaig aixecar de descansar i llavors la meva mare em digué que li semblava que el malalt entrés en l'agonia. En efecte al veure'l em vaig convencer de el darrer moment de vida era ben aprop.

Llavors ja no parlava, però hom veia que el cap encara era clar. L'agonia durà un parell d'hores durant les quals dos sacerdots feien les pregaries i els metges que també vingueren es declaraven definitivament vençuts. A quarts d'una del migdia del dia 3 de setembre morí doncs el Dr. Marià Serra i Font, que Déu l'hagi perdonat.

El Dr. Serra havia nat a la Vila el 2 de febrer de 1863 obtingué el títol de metge després d'una brillant carrera l'any (buit) i el grau de doctor en dia (blanc) de (blanc) de 188 (blanc).

Exersí sempre la seva professió a la Vila. Descollant pel seu ull clínic i per les notables qualitats de tocòleg.

Fundà i sostingué el periòdic La Costa de Llevant durant anys inicià i amb esforç superior a les seves forces aixecà la Creu monumental de Pedra-Castell.

Sigué obrer major de la parròquia cinc anys i quatre mesos i batlle en quatrieni 1912-1915.

Home de grans projectes i de voluntat invensible fou lluitador, a voltes sobre mesura, i l'amor a Catalunya, especialitzat a Canet fou el motor de tota la seva vida i fins del defecte a que comptat home estigué subjecte.

Amb la mort del Dr. Serra el que escriu queda orfe de pare i la vila de Canet perd un dels homes més notables i enamorat ferventíssim.

El cadàver sigui col·locat en el seu despatx i molta gent el visità. El dissabte dia 4 a la tarda sigué enterrat en la fossa de la Vila i el dilluns dia 6 es celebraren els funerals al a parròquia. Aquests dos actes en veritat foren notables manifestacions de dol.

**8 de setembre 1926
Festa de la Mare de Déu**

Enguany el dol que du el cronista el priva d'assistir a les festes de la Mare de Déu com sempre feia amb tant goig. Sap de cert però que la novena revesteix una major solemnitat perquè hi ha sermó cada dia.

Es un devot el que fa donar aquesta solemnitat i el predicador es el P. Piu d'Igualada caputxi, home de força eloquència.

La vigília de la Mare de Déu dia 7 ve le Sr. Bisbe convidat pels administradors per assistir a les festes. Al vespre el cor o orfeó Misericòrdia li fa una cantanda. Posa a ca'l clavari Sr. Carboell. El dia de la Mare de Déu celebra la missa a les 8 al santuari i dona la Sagrada comunió a molta gent i fa la plàtica en castellà.

Després assisteix a l'ofici i on el sermó que predica el canonge Esteve Canadell també en castellà.

Es veu que el prelat ha canviat des del juny perquè segons diuen fins la cambrera privada l'atén en castellà. Es de doldre.

El dia 9 marxa.

**25 de desembre 1926
Nadal nevat**

Després d'un trimestre durant el qual no hi ha hagut a la Vila res que valgui la pena d'ésser esmentat en aquest dietari hèm de reprendre el nostra crònica fent saber que enguany la gran festa de Nadal és un dia de neu car pel que sol fer aqueix que passen molts anys sens nevar--hi, la nevada d'avui és de les grosses ja que per tot el dia queden blancs els carrers. Comença a caure bonallons cap a les 6 del matí que s'anaven espessint fins a les 8 hora que la neu queix amb mes abundor; cap a les 10 para de nevar però el cel continuà ennuvolat.

**26 de desembre 1926
Ventenal que fa desgràcies**

Després de la neu vingué la ventada que fou tremenda durant la diada de Sant Esteve. En vent esbalota la mar fins fer-la eixir del seu lloc i pujar a la via del tren causant-hi desperfectes que impediren el pas del tren durant dos dies pel que quedaren comunicats pel costat de Sant Pol. En transit de persones es feia per la carretera. Al vespre la ventada augmentà i rompé els fils elèctrics pel que quedà tot el poble a les fosques i també plovia i tot plegat feia esser la vetlla, una vetlla paorosa. Caigueren xameneixes i altres coses de les parts altes de les coses i l'endemà al clarejar que el temporal havia pasat hom notà que la Creu de Pedra-Castell ja no coronava quest cim. Al saber-ho el que escriu quedà durament colpit car la Creu es pot ben dir que era obra del seu pare. Arreu de la Vila es sentí un plany que es condensava en aquests paraules «Si el senyor Mariano fos viu». Certament, fou un cas, encara no feia quatre mesos que el Dr. Marià Serra havia mort i ara la seva obra era aterrada. Lloat sia Déu però quan a la deu d'aquell matí com qui va a un enterrament ens dirigíem cap al cim desolat trobarem el bon amic Josep Travesa que em obrí el cor a l'esperança car al plany de tot hi afegí: «Jo entenc que el poble l'ha de tornar a fer».

Aribat al cim vegí un pilat de pedra trencades al peu de la socolada i un tros de la creu que penjava lligat al sòcul per la corda metàlica del parallaps que passava per l'interior del monument. L'enderroc era complet i de les pedres picades no s'en pogué aprofitar cap.

A la tarda d'aquest dia vingué a parlar-me en Francesc Torrus i Masriera de si em semblava bé cercar manera de refer la Creu.

No cal dir com el vaig animar i l'aconsellí el que em semblava es devia fer de moment, car jo no m'hi veia capaç de remoure la cosa tot sol.

9 de gener 1927

Després de diferents treballs preparatoris, es reuneixen aquest dia a la casa de la Vila les autoritats locals, bon nombre de regidors i alguns veïns.

L'alcalde Miquel Vidal exposa el motiu de la reunió i algun dels assistents tal com estava preparat pels que eren més entusiastes de la reconstrucció de la Creu de Pedracastell per a prevenir les coses car es tem que l'alcalde no senti prou l'obra a realitzar o li regategi grandiositat portat de prudència administrativa, diu que cal fer la Creu de pedra i tal com era i proposa que es nomeni una comissió perquè dugui a terme el projecte a fi la qual comissió tindrà amplíssimes facultats i llensa algun nom per a formar-la. Els nomenats accepten i proposen altres que també accepten. Queda feta la comissió de la manera següent: alcaldie, rector i jutge com a agent de respecte i com a vocals executiu en Salvador Dotras i Mafià, i en Josep Planet Travesa, regidors el que escriu aquestes ratlles com a fill del qui inicià i fer la creu gaiguda i propietari del lloc en el qual està i en Josep Travesa i Fornés, en Bonaventura Roca i Banchs i en Francesc Torrus i Masriera que de fet son els que han mogut l'opinió fins a tenir efecte la present reunió.

El Sr. Ecònom Mn. Joaquim Bonacasa, diu que ell aplaudeix tot el fet i que res més pot fer perquè dintre pocs dies deixarà el govern

de la parroquia de la qual ja hi ha nomenat rector.

**15 de gener 1927
Nou rector**

Fa vuit anys que la nostra parroquia quedà vacant per la mort de Mn. Anton Vergés. Durant aquest temps l'ha regida en qualitat d'ecònom Mn. Joaquim Bonacasa, rector de Calonge en la qual parroquia hi ha hagut un regent. Sembla que l'intent del bisbe Francesc Mas que nomenà ecònom d'aquí un rector era de que després de les corresponents oposicions quedés en definitiu aquí la persona que hi passa interinament i l'econom esdevingués rector. Però hi ha hagut dos canvis de prelat i l'actual no deu pensar en aixó com aquell altrament Mn. Bonacasa que amb tot cal dir que es l'home recte però no ha sabut congeniar amb el nostre poble. El fet és que ha estat nomenat rector de Castelló d'Empuries i per aquí ho ha estat el Dr. Josep Comerma i Vilanova. Fa uns dos mesos que es sap aquest nomenament i com les coses noves fan il·lusió i pel que ja hem dit molts esperen la seva vinguda. Cert que les coses de la nostra església han de menester un aixecament car van calent. Amb això s'ha preparat l'arribada amb bona cura, s'han repartit programes dels actes i amb bon acord porten el cerimonial de la presa de possessió, s'ha convidat totes les entitats de la vila i gran nombre de particulars, els capellans de Canet que més fou, i els rectors veïns finalment per pregó s'ha pregat a tothom que prengué part a la festa. Està bé però no calia car la curioïstat era el millor pregoner.

En el tren de les tres procedent de Mataró ahont té uns amichs arriba el Dr. Comerma. Es un home alt i gros de ulleres. Té 39 anys i es natural de Banyolas; fou ordenat Dr. Sacerdot l'any (blanc) i té fama de virtuós i de bon predicador com a sacerdot no ha tingut mai càrreg parroquial ni tan sols de vicari sinó que sempre ha estat professor de

seminari. Ha publicat un llibre de la història de la literatura catalana trascendental però de bona utilitat i la primera obra feta en aquest ram a Catalunya.

Al davallar del tren es salutat amb breus mots per l'alcalde als quals correspongué també breument el Dr. Comerma i s'organitzà la comitiva que era grossa; passa pels carrers de Caldeta baixa, riera de S. Domènech i al començar de la qual hi havia un arc de triomf de l'Ajuntament una dedicatòria escrita en castellà: gira la comitiva pel carrer gran fins a Ca la Vila a on la clereïssia es revestí amb habits d'església i cantant els cants litúrgics propis de l'acte seguí cap a la parròquia pel carrer d'en Castanyer i plaça de Macià. Els balcons de les cases de tot el trajecte estaven endomassats i al pati de l'església hi havia un altra arc es il·luminat elèctricament amb una inscripció que deia «Beneït el que ve en nom del senyor». No cal dir com les campanes tocaven a festa i el temple era parat i il·luminat com en les grans solemnitats. Ses cadires havien estat retirades ço que fou ben pensat perquè la gentada que hi havia pels carrers omplí la nau per complert.

Tot seguit comença la de prendre possessió donat-li'n el Dr. Joaquim Fors i Febré fill de Canet i catedràtic del seminari de la Diòcesi, el qual després de les altres cerimònies acompanya el nou rector a la trona don l'Evangelí fent un parlament dient com sentia pena perquè perdía un company excelent de professorat però com a fill de Canet sentia goig perquè li portava un bon rector. El Sr. Rector comença la seva predicació als seus feligresos donant-los la Pau de Crist i explica el que és el parroco i feu protesta d'amor a la feligressia dient que trobaria dolç de viure i de morir prop de la Mare de Déu de la Misericòrdia, acaba donant al poble la seva primera benedicció. Finitos els actes de rúbrica, la comitiva es dirigí al Santuari de la Misericòrdia a on es canta una slave. De retorn a la Vila s'anà al Centre Moral a on refrescaven tots

els que duïen una representació. L'orfeó canta un parell de peces. Hi hagué algun parlament i la festa fou acabada.

16 de gener 1927

La Comissió de la Creu ja actua

Després d'haver parlat del projecte de refer la Creu amb el nou rector es escampada per la vila i enviada als que en son o hi venen i viuen fora, una fulla en la que la comissió es presenta i demana el concurs de tothom per a realitzar el seu desig. El dia següent comença la comissió a fer visites, tasca que no para fins havia seguit totes les cases durant quants dies. Es pot dir que tothom correspon i l'optimisme es confirma.

6 de febrer 1927

Nou camí del cementiri

Feia anys que parlava de fer un canvi per anar al al fosal car la costa qual fi menava era massa dreta per a pujar-hi el cotxe i fer la volta pel pas d'en Marges resultava pesat. Ara doncs s'ha fet una costa que comença un tros amunt de l'antiga i fa una volta cap a migdia arribant al pla dalt pel costat contari del camí vell. En el nou camí hi volen plantar moreres i com el govern ho recomana fan la festa de l'arbre. Totes les escoles de la vila hi prenen part a l'hora del migdia hi van en comitiva, presidit per l'Ajuntament i autoritats. Els infants fan la plantada i després els llancen caramels.

Parlen l'alcalde, el rector i el jutge. El primer en castellà i els altres amb millor criteri, en la nostra llengua.

20 de febrer 1927

Homenatge fracassat

Un fill de Canet del qual ja hem parlat en altra crònica, N. Joan Tarré i Sans, que estudiava a l'Escola de Chartres de París, d'acord amb el reglament d'aquesta entitat de cultura alta, per a demostrar la seva erudició en la ciència

estudiada ha presentat i defensat una tesi segons diuen molt notable sobre legislació medieval eclesiàstica a Catalunya. El seus amics volien fer-li aquí un homenatge que tenia de consistir en una missa celebrada per l'homenatjat i cant de la salve al Santuari, un dinar íntim i una conferència explicativa del treball fet per Mn. Tarré que havia de tenir efecte la Centre Moral i l'havia de donar l'historiador Ferran Valls i Taberner.

En principi un dels iniciadors havia pensat que el dinar fos molt íntim i que s'hi digués tot el que es pot dir en sentit catalanista i que ara es privat. Però com el cercle d'inscrits s'anava aixamplat ja s'havia deixat correr aquest caire de l'homenatge.

Malgrat això i que surgia els primers intents fora dels quals els teniem, l'acte, que era preparat avui fou suspès pel governador civil, segons sembla a conseqüència d'un informe legalment desfavorable que dona l'alcalde S. Vidal, home que no amaga la seva antipatia a tot el que té color catalanista.

Aixís doncs tan sols es celebra l'acte religiós.

2 de març 1927

Solemnitat litúrgica

La cerimònia de la imposició de la cendra sobre el cap dels fidels en el primer dia de quaresma es feia sempre amb poca solemnitat en la nostra església i això no venia pas del temps en que deiem que l'esplendor de queia sinó que era d'antic ja que ningú recorda altra cosa en aquest dia.

Enguany però el Sr. Rector ha celebrat amb ministres i s'ha anat a les tropes per l'epistola i l'evangeli com els dies solemnes. Es una reforma bona del nou rector.

11 de març 1927

Mort de l'Alcalde

Després d'una breu malaltia mort sens donar temps per a rebre els sagraments malgrat haver

demanat als seus que quan arribés el cas el previnguessin en Miquel Vidal, actual alcalde governatiu.

El finat tenia seixanta anys, era fill d'Igualada i de jove havia treballat aquí, després tingué negoci a Arenys i ara feia pocs anys que tornava a viure aquí i era fabricant de teixits de punt.

Al fer el directori els ajuntaments governatius fou nomenat segon alcalde i ara fa un mig any per la vacant causada per la dimissió de l'alcalde en Josep Garcia i Sole, ocupava en propietat el seu lloc.

Com a home públic no era cap notabilitat, però tenia certa disciplina administrativa que com a típic de l'actual moment en els municipis s'havia manifestat per obres materials.

El dia següent es feu el sepeli portant el ferretre pels principals carrers. Hi anaren les altes autoritats, els alcaldes veïns, les escoles i un seguiment particular no molt nombrós. ACS.

12 de març 1927

Terratrèmols

A quarts de nou del vespre es sent un soroll creixent que va seguit d'una forta sotragada sísmica com els vivents no n'havien notat cap de tant notable a la vida. En l'escala de casa meua hi ha una campana que es toca tirant un cordó des del interior de l'alcova, doncs amb el trontoll del terratrèmol ha tocat unes quantes batallades, diferents objectes i coses cauen! La gent surt al carrer i molts tenen un bon ensurt. Es de notar que els que eren fora vila no esmentaren el fenomen i tampoc molts que anaven pels carrers. Altres però veieren el vaitre (sic) que feren les cases.

A la matinada següent repeteix el fenomen dos cops en pocs minuts d'interval incert que no tenen l'intensitat del de la vetlla.

Després, a les 11 del migdia encara altra sotragada més petita però que no son molts els que l'apersebeixen. No hi ha desgracies però després es van notant esquerdes a moltes cases.

En altres llocs de nostre terra hi ha alguns desperfectes.

6,7,8,9 abril 1927**Conferència per a homes**

El Sr. Rector ha organitzat per aquets dies un curset de conferències per a homes sols en el temple parroquial, cada dia porta un capellà diferent. El Dr. Felix Castellà de Mataró, Mn. Pere Daussà, director del Casal de l'Exercitant de Barcelona, Mn. Joan Quer, quaresmer i Mn. Evarist Feliu, del Seminari de Girona. El fi que sembla perseguia el Sr. Rector es aixecar la Congregació Mariana i animar homes per a que vagin a fer exercicis espirituals tancats tal com els practiquen en una organització apel·lada Obra dels Exercicis Parroquials.

Si convenç és gran però de moment no sembla que hagi donat fruits.

10 abril 1927**Reforma en els cants de la nostra església**

Una de les millores més notable que està fent el Sr. Rector, es sens dubte la reforma del cant litúrgic. No era pas la nostra parròquia de les que hi regnava el mal gust, però ara sota la iniciativa del Rector els capellans ensenyen quasi cada dia i tot el cant pla es va fent-se grans el pur estil gregorià. Avui s'ha notat més que mai la reforma amb el cant de la Passió Cant que hi ha a un que acostumat al cant d'anys passats no queda satisfet. Però la reforma es bella i bonica. També són reformats en aquests sentits els cants de les funcions litúrgiques dels Dies Sants que ens apropen i així tots els de l'any.

17 d'abril 1927

Avui dia de Pasqua, direm dues paraules del que ha tingut de remarcable enguany aquesta festa i la Setmana Santa que l'ha precedida.

Com diguérem en la crònica anterior hi ha una notable millora i saludable reforma en el culte de la nostra església parroquial, especialment en el cant. Això s'ha pogut notar en les funcions dels

Dies Sants. Encara hi ha hagut dues coses millorades, n'és la primera la funció litúrgica del dissabte que ha estat feta amb tota la solemnitat que es requereix i que escau tant la Diada Litúrgica, el cant, les cerimònies, l'assisteixen de ministres al celebrant, en fi tot ha estat preciós i bell. Encara hi ha hagut comunió entre missa, combregant tothom, clergues i laics que mai s'ha fet en aital dia., en el qual no combregava ningú i si algun any ho havia fet algú era fora de la missa cosa desacordada amb els canons.

Abans de començar l'ofici d'avui s'ha espergit al poble amb l'aigua beneïta altra reforma ja que d'una pila d'anys d'ençà s'era deixada perdre aquí aquesta pràctica que abants era seguida tots els diumenges de l'any i encara es fa en forces altres pobles.

24 d'abril 1927**Cant popular a l'església**

Avui els nens i nenes de les escoles privades que solen anar a la missa major comencen a cantar la missa de l'Àngelus. Es desig del Sr. Rector i fora bell i preciós que tothom cantés als actes litúrgics. Però Canet és dels pobles que canta poc en aquest actes i això fa que fins la gent devota no trobi gust en les solemnitats de l'església i hi ha una afició a misses resades i a actes devots però d'un caire més secundari que no a les misses solemnes i hores canòniques.

Maig 1927**Mes de Maria**

Enguany és posat el nou costum de fer dues vegades al dia, l'exercici del mes de Maria. A mes de fer-lo al vespre a càrrec de la Cort de Maria es farà al matí a l'altar de la Puríssima a càrrec de la Congregació Mariana d'homes i de les Filles de Maria. Es fa durant la missa i tothom combrega. Les noies canten fora del cor. Tot plegat és bonic i hi ha bastanta gent.

1 de maig 1927**Primera comunió**

Quàn el Papa Pius X va disposar que els infants combreguessin des de l'edat d'us de raó o sia pels volts dels set anys, els rectors volgueren que a llurs parroquies es complís aquest precepte grán. Atres disposicions secundaries però bones encaminades a treure la pompa varen rodejar l'acta religiós de la primera comunió. A la nostra parròquia hi hagué certa desorientació pel que toca a posar en pràctica aquestes disposicions i la gent aferrada a l'antiga no volia acatar la nova llei.

Majorment porta confusió la disposició diocesana el que a l'edat de dotze anys o per allí fessin tots els nois i noies la co-munió solemne com a complement de l'ensenyament catequístic. En resum, sempre sigueren ben pocs els que feren la primera comunió privada que es el nom que donaren a la comunió dels set anys lograntse tan sols que en general es combregues més aviat però com a comunió solemne.

Enguany però el Sr. Rector ha mostrat gran interès en que es complissin les disposicions de l'Església universal i les del Bisbat i ha lograt que fessin el dia d'avui la Comunió Privada més de 80 infants que si n'hi han que passen dels 7 anys no en tenen pas 12.

14 de maig 1927**XXV aniversari del regnat d'Alfons XIII**

El dia 16 farà 25 anys que el rei d'Espanya, segons la constitució ara suspesa començà a regnar al país.

Els elements oficials volen commemorar aquella data i el nostre Sr. Bisbe ha manat que es cantés un Te Deum. A les 10 es celebra l'ofici el qual es cantat per l'Orfeó Misericòrdia del Centre Moral i hi assisteixen les autoritats de la vila. Després es canta el Tedeum i a les 12 una Salve al Santuari.

No cal dir que le poble es quasi indiferents a tot això.

26 de maig 1927
Comunió Solemne

Avui es celebra la Comunió Solemne per una setantena de nois i noies. L'acte resulta esplèndid. Però el caire que la festa té de més nom i partint que s'ha de remarcar més en aquetes planes és a la tarda. És la festa parroquial una festa de perseverància pels combregants amb plàtica i repartiment de diplomes o estampes, renovació de les promeses del baptisme davant de la pila baptismal i benedicció amb el Santíssim.

A les 8 en els jardins de la Misericòrdia es celebra un festival amb alguns quadres teatrals i al foscant es canta la Salve a la Mare de Déu i surt del Santuari una processó d'il·luminació per l'estil del que es fa a Lourdes. Tothom compra els ciris amb una mena de fanal o paperina blau o vermell i en dues fileres recorren els caminals del parc cantant unes lletretes fetes pel Sr. Rector i alternada amb la tonada Ave, Ave, Ave Maria. Sota els arbres i fent alabances les lluminaries fan un efecte fantàstic i bell. Després es dan la volta al santuari i tothom es replega al pati i a l'escalinata i amb els ciris enlaire hom canta el crec en un Deu.

En conjunt resulta bonic de debò i la gent baixa satisfeta.

29 de juny 1927
Festes de Sant Pere

La festa major de la Vila es celebra com de costum però hi ha enguany dues coses que mereixen ésser esmentades.

L'una és una tómbola organitzada per a recollir cabals per a l'obra de les Conferències de Sant Vicenç de Paül. Les senyores de la Caixa de la qual societat benèfica està quasi exhaurida. La tómbola està instal·lada a la sala d'espectacles del carrer d'en Castanyer i hi ha una munió de coses entre les quals n'hi ha algunes que valen la pena, però per a poder fer mes lots i fer que el producte pugui mes que la vàlua dels objectes regalats han

comprat uns gran quantitat de fruites ço que fa una mica avorrit el comprar nombres car si bé tots són premiats hi ha qui si gasta unes quantes pessetes i no treu per valor d'un ral. Al sortir de l'ofici es fa la inauguració amb assistència de l'element oficial i força públic.

L'altra cosa notable de les festes d'enguany és que el pendó principal de la processó es portat per l'Alcalde, el rector i el jutge. Cosa que no es motivada per res extraordinari i sembla que és un recurs de darrera hora per no haver trobat pendonista.

24 juliol 1927
Funció de pregàries

Temps ha que les pluges escassegen en el nostre país i si bé la manca d'aigua en aquesta vila i comarca no ha pas arribat a un punt extrem car totes les mines encara donen aigua no en donen prou per la tasca que amb aquella aigua s'ha de regar. Encar es tem que si la sequia perdura les deus s'esgotin i vinguin dies calamitosos. Així doncs alguns pagesos han demanat al Sr. Rector que es facin pregàries públiques per a demanar a Déu el do de l'aigua. El rector ha accedit i es cantanre a la parroquia les lletanies dels sants i el salm de la Misericòrdia davant del Sr. Exposit. Avui s'ha fet el mateix i encara una processó amb el Sant crist que ha anat de l'església parroquial cap a la Mare de Déu fent pel camí el via crucis. Al arribar al Santuari, el rector, feu un sermò, es feren unes invocacions i es cantà la Salve. A la davallada es resa el rosari i a la parròquia s'acaba la processió amb el cant del Crec en un Deu. Tots els actes foren concorreguts, però no fou una cosa extraordinària perquè la classe de companys no té pas la fe que tenien els avantpassats.

Amb tot de la gent de la Vila se creu i anà tothom. S'havia exortat als homes que rebessin els sagraments però no feren pas gaires els que els reberen. De manera que no podem dir que les pregàries fossin un èxit religiós.

8 de setembre 1927
Bandera de somatent

El somatent, que era una institució purament per a perseguir els malfactors i ajudar el poble en qualsevol infortuni ara va prenent un marcat caire polític degut a la militarització que el govern li ha donat de manera que si bé hi ha elements que en formen part ingènuament, els que el manen el fan servir per manifestacions que fan ferum d'afecte a la dictadura i a tot el que ella defensa. Es per això que la vella institució ha perdut simpatia dels que som desafectes al règim imperant.

Sia però com sia, el fet és que ara es moda fer banderes pel somatentistes que serveixen de pretext per a fer una festa el dia de la Benedicció. Canet té també el seu somatent que gràcies a Déu mai ha de servir per tenir bandera i ara ja en té car els elements de la situació l'han captada per la Vila. Es una bandera espanyola en la qual hi ha la imatge de la Mare de déu de Montserrat, ara patrona dels somatents de tot Espanya i algunes lletres.

Han triat el dia de la nostra festa per a beneir la bandera segons paraulès de l'alcalde per a que l'escrit de la festa somatentista tingués escrit segur car en altre dia no sabien si la gent hi hauria concorregut.

L'acte té lloc a l'acabar l'ofici al portal del Santuari, la beneix un clergue de la cùria de Girona que ha vingut en representació del prelat i fan de padrins el Sr. Joan Carbonell i Paloma i la Sra. Misericòrdia Pujadas de Colomer. Hi ha força gent i també hi ha fet anar les escoles. Es fan alguns discursos que no logren aixecar l'entusiasme. Després es fa un dinar en el que hi ha brindis entre els quals tots els assistents diuen que el millor ha estat el del Sr. Rector, però el que es notable és que no saben dir ben bé el que ha dit.

A la festa hi ha assistit el capità general, el governador, el president de la Diputació i altres prohoms del moment polític.

Es deia i sembla que és cert que hi ha hagut alguns incidents entre els organitzadors de l'acte i el Rector perquè aquells volien que fos ajornat l'ofici fins a les 11 i aquest no ho ha volgut perquè avui és la festa de la Misericòrdia i no la del Somatent.

18 de setembre 1927 **Festa del Roser**

Enguany la festa del Roser ha tingut major solemnitat que els altres anys perquè la processó que es feia pel pati de l'església i en la qual no hi anaren més que les dones de major pietat resant el rosari ha pres major volada car en lloc de quedar-se pels vols de la parròquia ha pujat al santuari i hi ha anat homes i més dones, la Mare de Déu ha estat duta en tabernacle per vuit congregants que feien dos torns i el prevere era assistit de ministres. Sembla que el Sr. Rector vol que es faci cada any.

16 d'octubre 1927 **Final de la guerra del Marroc**

Fa uns quants dies que es repartí pels carrers una proclama de l'alcalde amb la qual secundava la voluntat del Govern que vol que arreu del territori espanyol es facin actes per celebrar el que en diuen la pacificació del Marroc i que si és cert que és la fi d'un període agut. Del problema no sabem si serà la pau o serà un parèntesi fins que els moros tinguin un cabdill que els torni a organitzar i armar com fins ara feia Abdelkrim que suara ha desterrat.

El Sr. Bisbe també ha manat que es celebri una missa amb exposició del Sant Sagrament i es cantí un Te Deum.

Avui doncs l'ofici ha estat pel soldats morts i hi ha assistit les autoritats i s'ha cantat el Te Deum. Al carrer hi ha hagut sardanes, després s'ha donat un apat als que des de l'any 1909 han anat prenent part a les campanyes. Dels convidats encara no n'hi ha assistit la meitat.

Son festes que el poble no les sent

30 d'octubre de 1927

Com contaren en cròniques anteriors caiguda la Creu de Pedracastell, es pensà en reconstruir-la. La idea trobà entusiastes i la comissió seguí la Vila i les cases d'estiuejants i es recullí una bona suma que amb la quantitat de 1000 pessetes que dóna l'Ajuntament i els comptes que feu fer l'arquitecte S. Pere Domènech i Roura es pugui arribar a fer una creu de pedra igual del tot a la caiguda.

Avui ha estat el dia de la benedicció que ha estat celebrada amb solemnitat. A les deu s'ha celebrat ofici solemne i s'ha adorat la tradicionat Santa reliquia de la vera Creu. Hi ha assistit l'ajuntament i la comissió rectora. Després al carrer gran s'han ballat sardanes. L'acte més bonic ha estat a la tarda. De la casa de la vila sortí la comissió amb orquestra i ha fet via cap al cim de Pedracastell. La muntanya era plena de gent de la qual ja hi era des del matí.

Com el sol ja era baix no es perd el temps i es començà l'acte tot seguit. L'alcalde en Josep Torrus llegí un parlament en el qual acaba demanant un visca a la Creu de Pedra-Castell. Llavors es feren voleiar les tapes de roba que cobria el monument i aparegué la creu magestuosa i bella frapada per les darreres lluïtors del sol ponent. La gent balla, la cobla toca la Marxa Real (aqueix ritme no fou pas a gust del cronista ni de molts dels presents però era el tribut que forçosament ha de pagar la festa a la situació imperant, al cap i a la fi l'Ajuntament no havia posat cap obstacle a que tot fos en català!. El moment per mi fou impressionat.

El Sr. Rector asisitit de varis clergues feu la solemne benedicció de la ...

(no s'ha trobat la fulla número 92)

... litat del fill de l'iniciada de l'obra, no es restaurava de propietaris del turó i de membre de la comissió i

amb emissió pels records i els sentiments que omplien el meu cor vaig declarar-los i faig establir un paral·lel entre la benefició de la creu caiguda i l'ara aixecada evocant la memòria del que en aquell acte actuaren en el transit d'aquest segle. Finalment vaig parlar de l'oportunitat de celebrar aqueix festa en la diada de la realesa de Crist perquè...

(no s'ha trobat la fulla número 94 del dietari)

... a temps a la Salve que es canta a la Misericòrdia. El final de festa fou una sessió de música i literatura que es celebra a la Isala de lo que tenim d'ensenyament Escola de Teixits de Punt, en la qual sessió prenguerem part. Així es celebrà la reposició al cim de Pedracastell.

Francesc Xavier Serra Barrechegurem